

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE TARCZYN**

NA LATA 2024-2026

Spis treści

Wykaz skrótów.....	3
I Wprowadzenie	4
II Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny	8
II 1. Zadania własne gminy z zakresu wspierania rodziny	8
III DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE	10
III 1. Sytuacja demograficzna	10
III 2. Sytuacja społeczna	12
III 3. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarczyn	16
IV CZĘŚĆ PROGARMOWA.....	18
IV 1. Cel główny i cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny	18
IV 2. Realizacja, monitoring oraz ewaluacja Programu Wspierania Rodziny.....	22
IV 3. Finansowanie Programu.....	23
IV 4. Harmonogram realizacji Programu.....	23

Wykaz skrótów

GBP- Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK- Gminny Ośrodek Kultury

GOPS- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

PUP- Powiatowy Urząd Pracy

ZI- Zespół Interdyscyplinarny

I Wprowadzenie

Rodzina to podstawowy i trwały składnik społecznej organizacji. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna, instytucja i środowisko wychowawcze wypełnia istotne funkcje zarówno w interesie społeczeństwa, jak i jednostki, zaspokajając również potrzeby biologiczne, psychiczne i społeczne swoich członków.

Funkcje rodziny to cele, do których zmierza życie i działalność rodzinna oraz zadania, jakie pełni rodzina na rzecz swoich członków. W szerokiej literaturze dotyczącej problematyki rodziny można znaleźć wiele klasyfikacji funkcji rodziny. Klasyfikacje te nie wykluczają się, nie zaprzeczają sobie nawzajem, raczej się uzupełniają i nakładają. Jednego z takich podziałów dokonał Z. Tyszka¹. Wymienia on dziesięć funkcji rodziny, które łączy w cztery podstawowe grupy:

1. Funkcje biopsychiczne:

- ✓ funkcja prokreacyjna;
- ✓ funkcja seksualna.

2. Funkcje ekonomiczne:

- ✓ funkcja materialno-ekonomiczna;
- ✓ funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca.

3. Funkcje społeczno-wyznaczające:

- ✓ funkcja klasowa;
- ✓ funkcja legalizacyjno-kontrolna.

4. Funkcje socjopsychologiczne:

- ✓ funkcja socjalizacyjna;
- ✓ funkcja kulturalna;
- ✓ funkcja rekreacyjno-towarzyska;
- ✓ funkcja emocjonalno-ekspresyjna.

Rodzina jako grupa społeczna i instytucja wychowawcza, ma z jednej strony wpływ na optymalizowanie wychowawcze i socjalizację dziecka, z drugiej strony zaburzone jej funkcje, wynikające z różnych negatywnych uwarunkowań życia rodzinnego, mogą doprowadzić do

---

¹ Z. Tyszka, *Socjologia rodziny*, Warszawa 1974, s.69.

chaosu wychowawczego. Ze względu na pełnienie tych funkcji można wyróżnić dwie kategorie rodzin: rodziny funkcjonalne i dysfunkcjonalne.

We współczesnych rodzinach można zaobserwować pewne typowe procesy i zjawiska związane z jej funkcjonowaniem. Należy wśród nich wymienić²:

- ✓ znaczny wzrost zatrudnienia kobiet nie tylko z pobudek ekonomicznych (dążenie do samorealizacji),
- ✓ egalitaryzacja w małżeństwie i rodzinie, relatywne zmniejszenie się wartości dzieci dla rodziców (dobra konkurencyjne),
- ✓ dyferencjacja norm i wartości u poszczególnych członków rodziny, wypieranie przez współczesną cywilizację wartości tradycyjnych w tym także rodzinnych,
- ✓ autonomizacja członków rodziny, osłabienie spójności i dezintegracja znacznej części rodzin,
- ✓ wzrost liczby konfliktów małżeńskich i wzrost liczby rozwodów prowadzący do ich masowości,
- ✓ zmniejszenie się procentu osób pozostających w sformalizowanych związkach małżeńskich przy wzroście osób pozostających w alternatywnych dla rodziny związkach,
- ✓ występująca na dość szeroką skalę patologizacja społeczna i psychospołeczna części jednostek, mająca istotne reperkusje w życiu rodzinnym oraz mająca w znacznej mierze swe źródła w nieprawidłowo ukształtowanych rodzinach.

Dostrzega się zatem zmiany w modelach rodziny, społecznych funkcjach kobiety i mężczyzny, emancypację społeczną i zawodową kobiet, odkładanie decyzji o posiadaniu dzieci z powodu kariery zawodowej lub chęci samorealizacji. Pomimo tych procesów, rodzina wciąż uważana jest za najistotniejszą wartość i naturalne środowisko wychowawcze. Od charakteru oddziaływań rodziny, stosowanych metod oraz form wychowawczych zależy w dużej mierze to, jak będzie przebiegał rozwój dziecka. Rodzina jest więc tą szczególną instytucją wychowawczą, która wywiera specjalny wpływ na sferę poznawczą, emocjonalną i motywacyjną dzieci i młodzieży. Właściwie funkcjonująca, o pozytywnej atmosferze korzystnie wpływa na wszechstronny rozwój dziecka³.

---

² Z. Tyszka, *Rodzina we współczesnym świecie*, Poznań 2003, s. 103-104.

³ M. Dubis, *Rodzina jako środowisko kształtowania wartości u dzieci* [w:] W. Kowalski (red.), *Rodzina wobec współczesnych wyzwań*, Lublin 2014.

Istotnym problemem społeczeństwa jest to, że wywierający silny wpływ na rodzinę i jednostkę rozwój współczesnej cywilizacji generuje, oprócz pozytywnych, również zjawiska negatywne. Problemy i zagrożenia współczesnej rodziny mają oczywiście różny wymiar i wiele kierunków. Należy jednak podkreślić, że przemiany, jakie dokonują się we współczesnej rodzinie, mogą mieć wymiar pozytywny, jak i negatywny. Z jednej strony wpływają na polepszenie warunków życia rodziny (postęp techniczny, osiągnięcia medyczne), a z drugiej są przyczyną dezintegracji i dezorganizacji życia rodzinnego. Coraz częściej wskazuje się na problemy rodziny w wypełnianiu jej zadań, na trudności w łączeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych oraz na brak wsparcia dla młodszego i starszego pokolenia⁴.

Do najczęściej wymienianych w literaturze czynników zagrażających współczesnej rodzinie, a zarazem wpływających na przeobrażenia życia rodzinnego można zaliczyć⁵:

- ✓ wzrastającą pauperyzację rodzin,
- ✓ wyjazdy rodziców za granicę w celach zarobkowych,
- ✓ dezintegrację wewnątrzrodzinnej socjalizacji,
- ✓ osłabienie więzi emocjonalnych w rodzinie,
- ✓ wzrost atomizacji społecznej,
- ✓ wzrost anonimowości jednostek,
- ✓ upadek autorytetów rodzinnych,
- ✓ przesunięcia i zmiany w pozycjach i rolach w rodzinie,
- ✓ ograniczenie dzietności,
- ✓ dezintegrację rodziny i wzrost rozwodów,
- ✓ pluralizm w świecie wartości,
- ✓ wzrost rodzin problemowych i patologicznych,
- ✓ niską kulturę pedagogiczną rodziców.

Rodzina pomimo wielu przemian, jakie w niej i wokół niej się dokonują, ma największy wpływ na człowieka w jego dzieciństwie. Prowadzone liczne badania nad funkcjonowaniem rodziny w kontekście społeczno- ekonomicznym, kulturowym i psychospołecznym dowodzą, że rodzina jest nadal podstawowym elementem społecznej struktury, najważniejszym środowiskiem wychowawczym, a pełnionych w niej i przez nią funkcji w żaden sposób nie

---

⁴ M. Dubis, *Wychowanie w rodzinie w obliczu współczesnych zagrożeń* [w:] E. Grudziwska, M. Mikołajczyk (red.), *Wybrane problemy społeczne*, Warszawa 2018, s. 13-14.

⁵ Z. Tyszka, *Współczesne rodziny polskie. Ich stan i kierunek przemian*, Poznań 2004, s. 83-85.

można zastąpić. Zatem w interesie zarówno jednostek, jak i społeczeństwa leży prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz tworzenie sprzyjających warunków do jej rozwoju.

Lokalne samorządy odpowiadają za stworzenie oraz funkcjonowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Jest to niezwykle istotne zadanie. Wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności.

Opracowanie i realizacja Programu Wspierania Rodziny, jest zadaniem wynikającym z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Tarczyn został opracowany na lata 2024-2026. Program będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

II Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny

Niniejszy Program będzie realizowany w oparciu o akty prawne, w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Kwestie związane ze wspieraniem rodziny są również regulowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy, a także w pozostałych dokumentach strategicznych dotyczących kwestii związanych z pomocą i integracją społeczną.

II 1. Zadania własne gminy z zakresu wspierania rodziny

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcję opiekuńczo-wychowawczą oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Zapisy art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Tarczyn realizuje za pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarczynie.

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarczynie należy:

- ✓ opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- ✓ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- ✓ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- ✓ finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- ✓ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- ✓ sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
  - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
  - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- ✓ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie

porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych.

III DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE

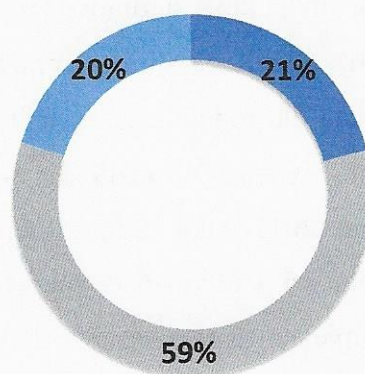
III 1. Sytuacja demograficzna

Gmina Tarczyn położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie piaseczyńskim. Graniczy z gminami: Żabia Wola (powiat grodziski), Nadarzyn (powiat pruszkowski), Lesznowola, Piaseczno, Prażmów (powiat piaseczyński) oraz Pniewy i Grójec (powiat grójecki).

Gminę Tarczyn na koniec 2022 roku zamieszkiwało 11 391 mieszkańców, z czego 51,5% stanowiły kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2020-2022 wzrosła liczba ludności Gminy Tarczyn.

Odnosząc się do analizy zaprezentowanych poniżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, zaś najmniejszą osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1. Ludność Gminy Tarczyn w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe- 2022 rok.

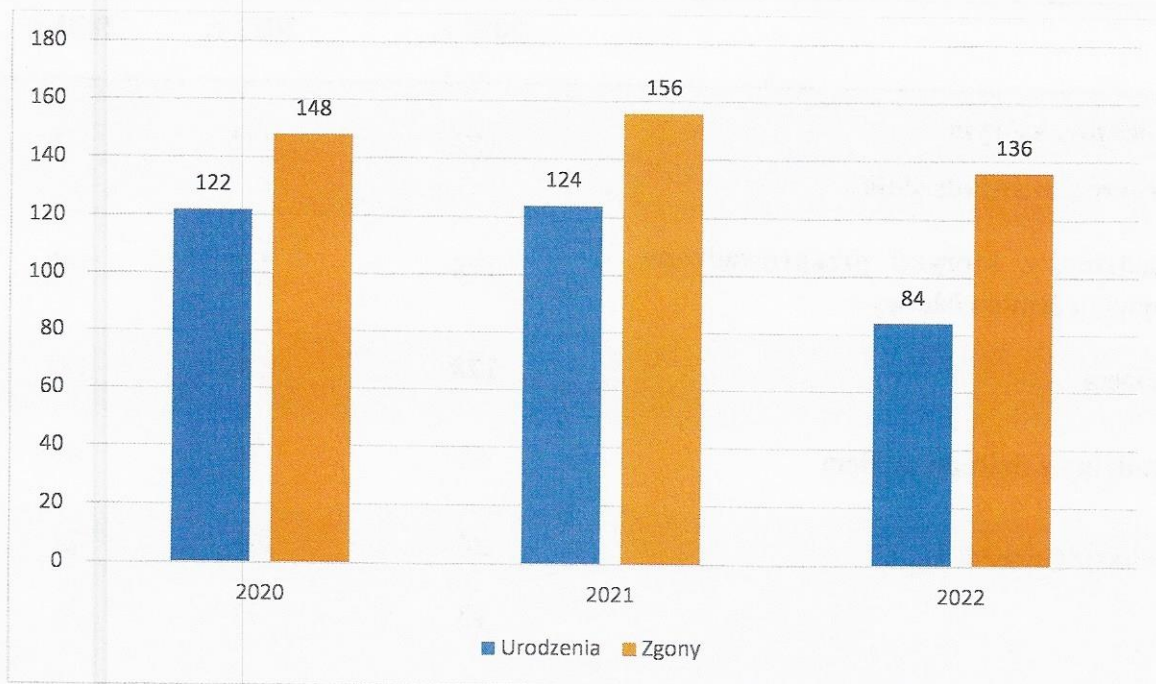
■ wiek przedprodukcyjny   ■ wiek produkcyjny   ■ wiek poprodukcyjny

Źródło: Raport o stanie Gminy Tarczyn za 2022 rok.

Dane przedstawione w poniższej tabeli odnoszą się do struktury przyrostu naturalnego, który w Gminie Tarczyn na dzień 31.12.2022 wynosił -52. W 2022 roku urodziło się 84 dzieci oraz odnotowano 136 zgonów. Ten niekorzystny trend utrzymuje się od kilku lat. Niekorzystna sytuacja demograficzna Gminy Tarczyn wpisuje się w trendy ogólnopolskie.

Wykres 2. Przyrost naturalny w Gminie Tarczyn w latach 2020-2022.

Źródło: Raport o stanie Gminy Tarczyn za 2022 rok.

III 2. Sytuacja społeczna

Na podstawie danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarcynie dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2021, 2022 oraz 2023,

co przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Rodziny, którym przyznano świadczenie	152	115	116
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	178	147	142
Razem	178	147	142
Rodziny z dziećmi ogółem	48	38	45
O liczbie dzieci: 1	24	23	21
2	13	11	16
3	9	2	7
4	2	0	0
5	0	1	1
6	0	0	0
7 i więcej	0	1	0
Rodziny niepełne ogółem:	25	22	26
O liczbie dzieci:	17	18	18
1	6	3	5
2	2	1	3
3	0	0	0
4 i więcej	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarcynie.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że od 2022 roku liczba rodzin którym decyzją przyznano świadczenia utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie. Należy jednak zauważyć, że 2022 roku w porównaniu z 2021 rokiem nastąpił spadek liczby rodzin, którym przyznano świadczenia. Sytuacja wygląda dokładnie tak samo w przypadku rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy. Aczkolwiek, zmiana następuje zarówno w strukturze rodzin objętych pomocą, jak i liczbie rodzin będących beneficjentami pomocy społecznej. W analizowanym okresie najliczniejszą grupę stanowią rodzice z jednym dzieckiem.

Kolejnym analizowanym obszarem są powody przyznawania pomocy. Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Tarczyn są niezmiennie od kilku lat: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Jak wynika z analiz tabeli 2 głównym problemem na przestrzeni ostatnich trzech lat jest niepełnosprawność i ma ono tendencję dynamiczną- w 2022 roku można zauważyć można dość znaczny jego spadek, a następnie wzrost w 2023 roku.

Tabela 2. Główne przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez GOPS w Tarczynie w latach 2021-2023- liczba rodzin.

		2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ubóstwo		44	33	36
Długotrwała lub ciężka choroba		23	24	32
Niepełnosprawność		50	37	39
Bezrobocie		28	26	35
Potrzeba ochrony macierzyństwa		13	9	6
Bezradność wychowawcza	opiekuńczo-	11	8	11
Alkoholizm		3	1	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie.

Istotnym aspektem jest również kwestia bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej. Jedną z form wsparcia rodziny z dziećmi przeżywającej tego typu problemy jest pomoc asystenta rodziny. Jego działania ukierunkowane są przede wszystkim na poprawę funkcjonowania rodziny pod kątem wypełniania ról opiekuńczych, wychowawczych w stosunku do dzieci. Co istotne, praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym. Warto zaznaczyć, iż wskazane powyżej problemy są jak już wspomniano problemami wiodącymi. Istnieją jeszcze inne problemy, z powodu których mieszkańcy są zmuszeni skorzystać z pomocy Ośrodka, zostały one również wzięte pod uwagę podczas analizy sytuacji mieszkańców Gminy Tarczyn.

Tabela 3. Korzystający z pomocy i wsparcia.

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	0	0	0
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	9	11	10
Praca socjalna	38	34	41
Interwencja kryzysowa	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie.

Analizując dane z tabeli 3 można zauważyć, że w latach 2021-2023 nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego. Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Umowa ta jest spisywana w celu rozwiązania trudnej sytuacji życiowej osoby zwracającej się o pomoc.

Asystent rodziny obejmuje swoim wsparciem stałą liczbę rodzin. W 2023 roku liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny zmniejszyła się o 1 rodzinę.

Pracownicy GOPS wykonując pracę socjalną wspomagają osoby i rodziny wymagające pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej i życiowej, współuczestniczą

w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomagają sporządzić pozwy do Sądu o przyznanie alimentów, rozwód czy separację, pomagają w wypełnianiu wniosków o ustalenia niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, biorą udział w procesie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia, przeprowadzają rozmowy wspierające, udzielają informacji, gdzie osoby lub rodziny mogą uzyskać pomoc, która nie leży w kompetencji Ośrodka, pomagają podopiecznym w uzyskaniu prawa do emerytury lub renty, przeprowadzają wywiady u dłużników alimentacyjnych oraz podejmują działania związane z ich aktywizacją zawodową, przeprowadzają wywiady alimentacyjne u osób zobowiązanych do alimentacji, podejmują działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp. W 2023 roku pracą socjalną objęto 41 rodzin, i liczba ta wzrosła w porównaniu z 2022 rokiem.

Kolejną formą pomocy oferowaną rodzinom przeżywającym trudności w funkcjonowaniu jest przydzielenie wspomnianego wcześniej asystenta rodziny. W analizowanym okresie obserwuje się względnie stałą liczbą rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. W latach 2021 – 2023 asystent rodziny zakończył pracę z 1 rodziną ze względu na inne niż przewidziane powody, a z 1 rodziną zaprzestano pracę.

Tabela 4 przedstawia liczbę rodzin, które korzystały z pomocy asystenta rodziny na przestrzeni trzech analizowanych lat.

Tabela 4. Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny.

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	9	11	10
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	1	1	2
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	8	9	8
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	0	0	0
osiągnięcie celów	0	0	0
Zaprzestanie pracy przez rodzinę	0	0	1
brak efektów	0	0	0
inne np. przeprowadzka	0	1	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie.

III 3. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarczyn

Wymienione poniżej zasoby instytucjonalne Gminy Tarczyn, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarczynie,
- ✓ Gminny Ośrodek Kultury w Tarczynie,
- ✓ Gminna Biblioteka Publiczna w Tarczynie,
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny w Tarczynie,
- ✓ Komisariat Policji w Tarczynie,
- ✓ Sąd Rejonowy Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- ✓ Prokuratura Rejonowa,
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- ✓ Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- ✓ Ośrodki opieki zdrowotnej z terenu Gminy Tarczyn,
- ✓ Placówki oświatowe z terenu Gminy Tarczyn,

IV CZĘŚĆ PROGARMOWA

IV 1. Cel główny i cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny

Głównym celem wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Tarczyn na lata 2024-2026 jest:

*Zapewnienie tarczyńskim rodzinom skutecznego systemu wsparcia i opieki,
ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających
trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.*

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy Tarczyn, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Wsparcie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz innych form wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;
- Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przy pomocy rodzin wspierających;
- Organizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży;
- Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno – edukacyjnych dla rodzin i dzieci;
- Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych m.in. poprzez współpracę z placówkami oświatowymi;
- Zapewnianie usługi asystenta rodziny oraz monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny;
- Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie pracownika socjalnego.

- Udzielanie pomocy rodzinom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego;
- ✓ liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną;
- ✓ liczba rodzin pozostających w monitoringu po zakończeniu pracy z asystentem rodziny;
- ✓ liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów;
- ✓ liczba rodzin wspierających;
- ✓ liczba rodzin objętych wsparciem rodzin wspierających;
- ✓ liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych;

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkohol, Poradnia Szkolno-Pedagogiczna, Policja, sądy, prokuratura, ochrona zdrowia

Termin realizacji: lata 2024-2026

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Zapewnienie pomocy tarczyńskim rodzinom w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich, rozwoju umiejętności i kompetencji niezbędnych do prawidłowego sprawowania funkcji rodzicielskiej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny.);
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin,
- Wspieranie rodzicielstwa – realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”
- Prowadzenie poradnictwa i pracy socjalnej na rzecz rodzin z dziećmi;
- Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych;
- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;

- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby);
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym;
- ✓ liczba osób objętych wsparciem pracowników GOPS;
- ✓ liczba osób, które otrzymały Kartę Dużej Rodziny;
- ✓ liczba placówek wsparcia dziennego;
- ✓ liczba dzieci uczęszczających na zajęcia do placówek wsparcia dziennego;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- ✓ liczba wydarzeń kulturalnych.

Realizatorzy: Gmina Tarczyn, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, PCPR, GOK, GBP, PPP

Termin realizacji: lata 2024-2026

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Zapewnienie dzieciom pobytu w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i realizacja zadań;
- Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające;
- Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną;
- Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej;
- Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny;
- ✓ liczba rodzin, w których zakończono współpracę z uwagi na realizację planu pracy i osiągnięcie zamierzonego celu;
- ✓ liczba rodzin wspierających korzystających ze wsparcia;
- ✓ liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej;
- ✓ liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina jest zobowiązana do partycypowania w kosztach oraz kwota poniesionych wydatków.

Realizatorzy: Gmina Tarczyn, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, PCPR, sądy, prokuratura, kuratorzy zawodowi i społeczni

Termin realizacji: lata 2024-2026

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Podniesienie kompetencji instytucji i osób zajmujących wsparciem rodziny.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zapewnienie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach;
- Monitorowanie realizacji Programu Wspierania Rodziny;
- Zapewnienie dostępu do superwizji asystentom rodziny oraz pracownikom instytucji działających na rzecz wspierania rodziny;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

Wskaźniki monitorujące:

- ✓ liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny;
- ✓ liczba osób biorących udział w formach doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba szkoleń doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba zorganizowanych superwizji;
- ✓ liczba pracowników biorących udział w superwizjach;

Realizatorzy: Gmina Tarczyn, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, PPP, PCPR, sądy, prokuratura, kuratorzy zawodowi i społeczni, GKRPA, ZI

Termin realizacji: lata 2024-2026

IV 2. Realizacja, monitoring oraz ewaluacja Programu Wspierania Rodziny

Działania wyznaczone w Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Tarczyn mają charakter ciągły i są skierowane do rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy Tarczyn, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Kolejno, adresatami Programu są rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej oraz rodziny, z których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również osób/ instytucji zajmujących działaniami na rzecz wspierania rodziny.

Realizatorem niniejszego Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie we współpracy z innymi instytucjami służącymi pomocą dziecku i rodzinie takimi m.in. jak: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kościół, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd

Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorzy zawodowi i społeczni, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury.

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wymienione do celów szczegółowych wskaźniki monitoringowe, co pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie do dnia 30 marca każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

IV 3. Finansowanie Programu

Finansowanie Programu będzie odbywać się ze środków własnych Gminy oraz pozyskanych dotacji z budżetu wojewody.

IV 4. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Tarczyn w latach 2024-2026 a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

